

Fa pocs dies el papa Francesc, enmig de les amenaces de guerra a Europa es va referir a la figura de Benet XV recordant el seu compromís per la pau: «Desitjàvem que no hi hagués necessitat de repetir paraules similars en el tercer mil·lenni»

Norbert Miracle

Doncs crec que és el moment de sortir de les trinxeres on ens hem anat replegant per a deixar de mirar el món com si ens fos hostil, per a descobrir-hi de nou el lloc privilegiat on hem estat enviats per a predicar-hi l'evangeli que hem rebut.

Joan Soler

El nostre ministeri l'hem de viure, igualment, en fraternitat apostòlica. Així ens ho recorda l'Escriptura quan els deixebles són enviats de dos en dos a anunciar la Bona Nova, a curar els malalts i alliberar dels esperits malignes.

Lluc Riera

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 143
Març 2022

Any XIII

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un Papa contra la inútil massacre.....	6
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Déu és amor.....	8
JOAN SOLER	
Jesús no condemna, ens agermana.....	10
JORDI LATORRE I CASTILLO	
De la vida en comú dels preveres diocesans.....	11
LLUC RIERA COLL	
Conèixer el cor dels joves.....	16
SANTI MARTÍNEZ ALONSO	
Homilia en la missa funeral de Mons. Antoni Vadell.	
+ JOAN JOSEP OMELLA.....	18
+ SEBASTIÀ TALTAVULL.....	21
<i>Historia del Opus Dei</i>	25
MANEL CARDONA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

En el Pòrtic del número anterior vam tractar el tema de la fraternitat entre els preveres i les seves bases teològiques. Resulta allisonador anar a raure a l'Evangelí segons Joan i a la relectura que fa del segon

manament proclamat per Jesús («estima els altres com a tu mateix») (Marc 12,31). En efecte, a l'últim sopar joànnic el manament de l'amor al proïsme es formula en termes de reciprocitat. El marc és, aquí, l'amistat, i per això el manament es presenta expandint-se a tots els membres que formen la fraternitat. Diu Jesús: «Estimeu-vos els uns als altres» (Joan 15,17). El manament de l'amor, tal com apareix en l'últim sopar, és multidireccional, assenyalava tots i cadascun dels altres a qui cal estimar, funciona en totes direccions. L'amor fratern és, de fet, un amor incondicionat, que s'adreça a qualsevol germà i germana, i que va des d'ells cap a tu.

Així, doncs, es pot fer parlar d'«amor recíproc», però amb la prevenció deguda, perquè no sembli que tan sols he d'estimar l'altre si aquest altre no comença a donar mostres d'amor envers mi. Estimar-se els uns als altres no implica que el meu amor cap a l'altre sigui la resposta a l'amor que ell m'ha adreçat primer. La fraternitat no és un joc adolescent, en el qual primer m'he de sentir estimat abans de «posar-me» a estimar l'altre, La fraternitat és una opció lliure que arrenca de la consciència de pertinença a la comunitat eclesial i que és una opció compartida.

Em remeto a dos llibres del tot centrals. El primer és una obra publicada pel teòleg alemany Dietrich Bonhoeffer l'any 1939, *Gemeinsames Leben* («Vida comuna») (edició castellana a Ediciones Sígueme, 1982), i que és el resultat de la seva tasca com a formador del seminari de Finkenwalde, on es formaven futurs pastors de l'Església evangèlica alemanya. El segon llibre és una obra de Joseph Ratzinger, *Die christliche Brüderlichkeit* («La fraternitat cristiana»), de l'any 1960, publicada en castellà igualment per Ediciones Sígueme (2004), i que és fruit d'un curs impartit pel gran teòleg i futur Papa a Viena sobre el concepte de «germà».

Bonhoeffer afirma que cal distingir entre fraternitat psíquica i fraternitat espiritual. La primera converteix l'amistat en amiguisme, i la fraternitat en una «penya de companys». Mentre la fraternitat cristiana es fonamenta en Jesucrist, ja que és una realitat espiritual, la fraternitat pròpia d'una associació humana és una realitat dominada sobretot pel desig, remarca Bonhoeffer. En una associació o comunitat purament humana, les persones que

la formen estan dominades per uns objectius a assolir i, sobretot, per l'atracció magnètica que un líder exerceix sobre la resta. La seva dinàmica es basa en tècniques psicològiques. En canvi, en una comunitat de tipus espiritual, la fraternitat s'arrela en la Paraula de Déu, se centra en Jesucrist i es deixa guiar per l'Esperit. Aquí la fraternitat no és instrumental o episòdica, sinó essencial, gratuïta i incondicionada. La fraternitat cristiana, i per tant presbiteral, no s'exerceix entre un grup de persones triades prèviament sinó entre els qui han trobat personalment Jesucrist i s'adhereixen a una comunitat que existeix per l'acció de la Santa Trinitat.

Atenent-nos a la fraternitat presbiteral, reprenem les reflexions de Mons. Delpini, arquebisbe de Milà, ja comentades en el Pòrtic anterior. Ens interessa, ara, baixar a les aplicacions concretes, a la pràctica de la fraternitat. Certament, si es considerés aquesta pràctica al marge dels fonaments espirituals, no arribaríem enlloc. Seria una mena de remenada de les dificultats existents i de fet el resultat final restaria una cosa ben fràgil. D'altra banda, tampoc no seria adequat pensar que només hi pot haver alguna o algunes formes de practicar la fraternitat. El camp és ampli i cal anar precisant a mida que es camina. Cal anar trobant el punt dolç entre allò que és el bé del poble de Déu i allò que més convé als preveres que el serveixen. Trobar aquest punt dolç s'ha de fer entre tots els membres del presbiteri, en un discerniment conjunt i de to netament sinodal. Pot no ser fàcil, però cal emprendre decididament el camí de la fraternitat en els nostres presbiteris.

Em refereixo en primer lloc a la vida comuna dels preveres, associada a la creació d'unitats pastorals –una opció que sembla predominant en els plantejaments pastorals que es fan actualment a les diòcesis amb seu a Catalunya. Lligat amb aquesta opció i amb la preparació per a la vida comuna que es duu a terme de facto en els seminaris, i amb la necessitat de donar resposta a la més que lamentable solitud del prevere, cal avançar cap a formes de vida comuna en les quals es garanteixi el suport espiritual i material que els preveres es donin entre ells. Cal subratllar que, sobretot en aquest moment de penúria vocacional, esdevé difícil proposar la vocació sacerdotal a una persona, si la vida pastoral es presenta isolada en una rectoria –per molt ben agençada que aquesta estiguis. El prevere diocesà no pot –ni vol– ser un solitari, ni viure com a tal. El celibat gratuït pel Regne, com ha remarcat recentment el papa Francesc, necessita una fraternitat sòlida que passi per formes de vida comuna, completes o parcials. L'afectivitat de la persona, la seva emotivitat, la lluita contra l'individualisme dominant, la vivència d'un celibat fecund, tot plegat demana formes fraterne i concretes de vida comuna. Els temes concomitants a aquest projecte són diversos: pregàries, àpats, serveis (bugaderia, neteja de la casa), recessos, exercicis, vacances, recursos financers, moderació del grup de preveres que viuen junts.

En segon lloc, tal com assenyala el Dret Canònic en l'últim canó (número 1752), la «suprema lex» és la «cura animarum», la caritat pastoral. Cal plantejar-se, doncs, les relacions entre les exigències pastorals del ministeri ordenat i les exigències de la fraternitat presbiteral. Una comunitat necessita que els seus responsables estiguin a prop

d'ella, que se n'ocupin des de la proximitat, també física. Moltes de les coses que configuren la cura pastoral de les persones que han estat encarregades a un prevere, formen part de la seva vida de cada dia, dels seus sofriments i esperances. Prou que ho hem vist quan la pandèmia obligava els preveres a no sortir de casa i a no desplaçar-se, i els contactes havien de ser telemàtics o telefònics. La realitat pastoral quedava com virtualitzada, i mancava la relació directa, cara a cara, dins una comunitat que celebrés l'eucaristia de forma plena.

Queda clar, doncs, que la cura pastoral demana la presència directa dels qui són responsables d'una comunitat. En aquest sentit, la proposta de vida fraterna i comuna per part d'un grup de preveres, hauria de reforçar –no fer disminuir– els lligams entre els pastors i el conjunt del poble de Déu. Un dels problemes pastorals més aguts en aquests moments és el de cenyir l'acció pastoral a les tasques relatives al culte i als sagraments, i deixar de banda, o en sordina, l'acció evangelitzadora i missionera. Ens hem fet nostra l'expressió del papa Francesc («una Església en sortida») però, a dir veritat, continuem massa replegats sobre nosaltres mateixos. Aquesta mirada majoritàriament interna, mancada de l'extroversió de l'Evangelí, afecta diversos nivells de la vida eclesial, i malauradament comporta, tant a nivell de preveres com de laics, un discurs resignat i catastrofista sobre el futur de l'Església.

Òbviament, el Sínode de Bisbes de 2023, iniciat el 2021 amb una àmplia consulta a tot el poble de Déu, que es clourà entre aquesta primavera i aquest estiu, és una ocasió del tot benvinguda perquè es dissipin certes foscos que tenyeixen de gris l'horitzó eclesial. L'Església impulsada pel Concili Vaticà II és una gran comunitat de poble, no un reducte, una minoria –i encara fragmentada. No podem autolimitar-nos i perdre el sentit de catolicitat, el caràcter de poble de Déu que viu, confessa i celebra la fe, propi de l'Església del Crist, singularment l'Església catòlica, en comunió amb el successor de Pere. La fraternitat dels pastors ha de ajudar a enfortir la comunitat eclesial, que necessita servidors fidels de la Paraula, dels sagraments i dels pobres, que visquin i practiquin la comunió amb els seus bisbes i entre ells, promptes a ser homes de Déu, apassionats per a fer el bé.

Nota

La dolorosa i terrible guerra entre Ucraïna i Rússia obre ferides humanes i religioses extremament greus entre pobles units per una història comuna i per una mateixa fe cristiana. La mort i la destrucció fan de la guerra la mare de totes les pobreses. Des de la nostra revista EL BON PASTOR invoquem el Déu de la pau perquè es desarmi el cor dels violents i la pau retorni a la terra ucraïnesa, castigada per l'odi i la violència.

Un sol cor i un sol esperit

Un Papa contra la inútil massacre

NORBERT MIRACLE

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de la parròquia del Vendrell*

Quan fou escollit papa, Benet XVI explicà l'elecció del seu nom amb aquestes paraules: «Volia anomenar-me Benet XVI per tornar a connectar idealment amb el venerat Papa Benet XV que va dirigir l'Església en un període problemàtic a causa de la Primera Guerra Mundial. Va ser valent i autèntic profeta de la pau i va treballar amb gran valentia primer per evitar el drama de la guerra i després per limitar-ne les nefastes conseqüències».

L'Església a Itàlia ha commemorat el centenari de la mort del papa Benet XV (22-gener-1922), especialment a la diòcesi de Gènova on havia nascut, i a la de Bolonya de la qual era arquebisbe quan fou escollit successor de Pere, presentant la figura del papa Della Chiesa que per a molts és el papa menys conegut de la història del segle XX, i en canvi mereix figurar entre els més grans pontífex de l'edat contemporània.

El 28 de juliol de 1914, Àustria-Hongria va declarar la guerra a Sèrbia i, per la seva banda, Alemanya va declarar la guerra a Rússia l'1 d'agost i a França el 3 d'agost. El 4 d'agost, les tropes alemanyes envaïren la neutral Bèlgica per atacar França i el mateix dia Gran Bretanya declarà la guerra a Alemanya. Pràcticament tota Europa restà involucrada en operacions de guerra. Poques setmanes després moria Pius X i el conclave reunit el 31 d'agost va escollir l'arquebisbe de Bolonya, el cardenal Giacomo della Chiesa, que només feia tres mesos de la seva creació cardenalícia però tenia una ampla experiència diplomàtica al costat dels cardenals Rampolla i Merry del Val, i alhora una intensa experiència pastoral a la complexa diòcesi bolonyesa.

Europa començava a desagnar-se i en la seva primera breu exhortació pastoral a tots els catòlics del món el 8 de setembre escrivia: «Considerem que ja hi ha prou misèries i penes que acompanyen aquesta vida mortal, fins al punt que no s'ha de fer encara més miserable i luctuosa; n'hi ha prou amb les ruïnes que ja s'han produït, amb la sang humana que ja s'ha vessat; per tant, afanyeu-vos a prendre decisions de pau i a donar-vos la mà recíprocament». Malauradament, la seva reiterada invocació a la pau no va ser escoltada.

La seva veu forta i clara, plena d'amargor, va anomenar la gran guerra pel seu veritable nom: «Inútil massacre», «suïcidi d'Europa», una expressió que hem llegit també aquests dies enmig de la crisi ruso-ucrainiana.

En l'allocució nadalenca del 1915 Benet XV va denunciar que Europa s'havia convertit en un «hospital i un ossari». Va ser un veritable profeta i com succeeix sovint amb els profetes no va ser escoltat i la seva paraula fou menystinguda i manipulada per uns i altres. El dia 1 d'agost del 1917 envià l'exhortació, *Dès le début*, als dirigents dels pobles bel·ligerants, en la qual indicava solucions particulars adequades per posar fi a la «massacre inútil». Lamentablement va despertar més protestes que consens entre uns governants, molts d'ells influenciats per ideologies maçòniques i anticlericals, que volien vèncer la guerra i aixafar els enemics, més que no pas arribar a una pau sostinguda sobre la justícia. El Papa, en canvi, volia assolir una pau sense vencedors ni vençuts.

A la fi de la guerra les potències europees van excloure la Santa Seu de les negociacions de pau a Versalles, on no es volgueren atendre els consells de moderació del pontífex romà cap als països vençuts, i es van sembrar les llavors de discòrdia i de ressentiment que tristament esclataren anys després amb la segona guerra mundial.

Benet XV va ser un home de pau a nivell internacional però també a nivell italià, quan va revocar el «*non expedit*» que prohibia als catòlics la participació en les eleccions i en la vida política en general de l'estat italià.

Els seus escrits sobre la pau i la guerra són l'inici d'un ric magisteri pontifici que arriba fins avui. Com no recordar les paraules de Pius XII en un radiomissatge a l'agost de 1939 davant l'imminent perill de la guerra: «Res no es perd amb la pau; tot es pot perdre amb la guerra», l'esborrany del qual havia preparat Mons. Montini; la *Pacem in Terris* de Joan XXIII; els missatges de Pau VI cada primer de gener i la seva intervenció a l'ONU; o els grans textos de Joan Pau II com ara «la guerra sempre és una derrota per la humanitat» i «la pau s'ha de realitzar amb la veritat, construir-se sobre la justícia i fer-se sobre la llibertat».

Fa pocs dies el papa Francesc, enmig de les amenaces de guerra a Europa es va referir a la figura de Benet XV recordant el seu compromís per la pau: «Desitjàvem que no hi hagués necessitat de repetir paraules similars en el tercer mil·lenni i en canvi la humanitat sembla encara caminar a palpentes enmig de la foscor».

Malauradament, pocs dies després va esclatar el desastre. Francesc, com el seu antecessor Benet XV, ha tornat a repetir el clam per la pau i la justícia. El diumenge vintiset de febrer, des de la finestra de la seva biblioteca va alçar la veu implorant que les armes emmudeixin: «Qui fa la guerra oblida la humanitat. No parteix del poble, no mira la vida concreta de les persones, sinó que posa per davant de tot els interessos creats i de poder. Es confia a la lògica diabòlica i perversa de les armes, que és la més allunyada de la voluntat de Déu, i es distancia de la gent normal, que vol la pau; i que en cada conflicte és la veritable víctima, que paga les bogeries de la guerra en la seva pròpia pell».

Presents com el llevat

Déu és amor

JOAN SOLER RIBAS

prevere del bisbat de Girona

rector de les parròquies d'Arenys de Munt i

Arenys de Mar

Benvolguts germans, deixeu-me començar amb dues anècdotes ben senzilles, que il·lustraran el què us vull compartir.

La primera va passar al col·legi que vaig tenir la sort de fundar a Dapaong, al Togo, quan hi estava de missioner. Aprofitava per a fer-hi les classes de religió i, al principi de curs, sempre els hi feia un petit examen per a veure quin nivell tenien els alumnes sobre temes bíblics, treballats els anys anteriors. Havia arribat un noi nou al centre i va quedar sorprès. Va preguntar al seu company de taula, si era gaire difícil, i l'altre li va respondre: «No pateixis. Tu escriu que Déu és Amor i ja t'aprovarà». Així que l'alumne llegeix la primera pregunta: «Parla'm de Caïn i Abel». I respon tot feliç: «Caïn va matar a Abel, perquè Déu és Amor».

La segona anècdota em va passar ja a Arenys de Mar, d'on soc rector. Tenim el preciós retaule barroc de Pau Costa que, per raons de proporcionalitat, va esculpir el Pare Déu, que corona el retaule, amb una inclinació cap al davant. Un dia, tot ensenyant el retaule als nens de la catequesi, un d'ells, que havia viscut la mort del seu pare recentment, em va dir: «Mossèn, crec que Déu Pare està inclinat perquè té ganes d'abraçar-me, perquè m'estima».

Ja ho veieu. En totes dues situacions ens trobem amb dos joves que han sentit parlar d'un Déu que és Amor, el primer de manera teòrica, que li serveix per a ben poca cosa, i que ens fa riure, i el segon de manera existencial, que dona sentit a la seva vida i que ens emociona. I això és el què ens pot estar passant a tots nosaltres. Ens passem el dia parlant i predicant un Déu que és Amor. Però la qüestió no està en parlar-ne, sinó en fer-ne veritable experiència, perquè d'aquí dependrà el fet que, quan parlem, o ens mirin amb un somriure sorneguer, o ens escoltin amb un cor que vibra i que sent que portem alguna cosa més que les nostres pròpies paraules.

I dic això, perquè sóc conscient, com tots vosaltres, que vivim temps difícils. Ho dic perquè sé que, com molts de vosaltres, els qui esteu en el dia a dia de les parròquies, us trobeu amb moltes i moltes persones, bons cristians, que us estimen, que entenen que ja no podeu arribar on abans arribaven molts mossens, que entenen que a vegades us toca reduir algunes misses, que entenen que toqui fer activitats interparroquials o que ens toqui, fins i tot, replantejar-nos l'existència d'algunes parròquies. I al costat d'aquestes

persones que aguanten les nostres comunitats, també sé que ens trobem amb d'altres persones, que també estimen la seva Església, però que els hi costa acceptar la precarietat que vivim en moltes de les nostres parròquies, sobretot en medi rural. Situacions viscudes amb un dolor que expressen en nosaltres, a vegades amb certa rudesia, perquè senten que l'Església era la última estructura que els hi quedava, i ens exigeixen molt més del que bonament podem fer.

I si, a tot això, hi afegim el dia a dia de moltes de les informacions que surten als mitjans de comunicació sobre la nostra Església, convindreu amb mi que no és gens fàcil, avui, la preciosa tasca de predicar aquest Déu que és Amor enmig de la nostra societat. Una dificultat que podria provocar-nos un cert moment de desencís. Moments on socialment no som reconeguts, on les coses no ens acaben de sortir com voldríem, on no notem que l'evangeli arrela en el poble on hem estat enviats, on ens preguntem si té sentit tot el que fem, i on veiem alguns dels nostres germans del presbiteri que aturen el pas i que ho deixen... i aleshores, què hem de fer?

Doncs crec que és el moment de sortir de les trinxeres on ens hem anat replegant per a deixar de mirar el món com si ens fos hostil, per a descobrir-hi de nou el lloc privilegiat on hem estat enviats per a predicar-hi l'evangeli que hem rebut. És el moment de recuperar una mirada positiva sobre un societat que ens demana més radicalitat, més autenticitat, més pobresa, més tremp missioner, més honestedat i més testimoniatge fidel del Crist a qui seguim. És el moment per no prendre decisions precipitades sinó per asseure'ns i, en l'escalfor de la pregària, tornar a fer renéixer en nosaltres aquella flama de la crida que vam sentir un dia i que ens va canviar completament la nostra vida. És tornar a recuperar el desig d'estar amb el Senyor. És el moment per a dedicar moltes més hores a sentir com Déu ens abraça i com ens diu, en la intimitat del nostre cor: «No tinguis por. Si et vaig cridar va ésser perquè t'estimava. Si et vaig enviar, va ésser perquè t'estimava. I si continuo al teu costat és perquè t'estimo. No tinguis por, perquè no et vaig triar per les teves qualitats. Ni et vaig enviar perquè donessis molts bons resultats. Ni he perdut la confiança en tu. No tinguis por perquè t'he promès que estaré al teu costat fins a la fi del món, perquè t'he promès el meu Amor incondicional.»

I aleshores, quan sentirem de nou aquesta abraçada del Pare, quan confiadament reposarem de nou sobre el pit del Senyor, serà en aquell precís instant quan, plens de l'Esperit, podrem tornar a predicar, amb senzillesa, que Déu és Amor. I des de la nostra pobresa existencial, sortirem de nou a trobar a la humanitat sencera, i ens posarem als seus peus, amb el gibrell a la mà, i podrem celebrar de nou l'eucaristia, no des de la rutina, sinó amb llàgrimes als ulls, perquè tindrem la certesa que, tot i els nostres límits, estem fent el servei més gran que mai ningú podrà fer a la humanitat, fer present Déu enmig nostre. I no un Déu qualsevol, sinó un Déu que és Amor i que ha donat la vida per a nosaltres. Som-hi, doncs, perquè hi ha molt per a fer, i Déu ens ha donat una missió.

Al servei de l'Evangelí

Jesús no condemna, ens agermana.

JORDI LATORRE I CASTILLO

salesià

Director de l'ISCR Don Bosco - Barcelona

A la Quaresma d'enguany, les lectures de l'evangelí segons sant Lluç ens van insistint en la conversió que Déu espera de nosaltres i en el perdó que ens ofereix. La paràbola de la figuera (cf. Lc 13,1-9) constitueix un avís que Déu encara ens deixa l'oportunitat de donar fruits de conversió. La paràbola del pare misericordiós (cf. Lc 15,11-32) ens tornava la confiança de trobar el perdó de Déu, si som capaços de posar-nos en camí i tornar al costat del Pare. Avui comentem l'episodi de la dona adúltera.

Segons la llei jueva, els adúlter —tant ell com ella— són castigats amb la mort (cf. Lv 20,10; Dt 22,22-24). A Jesús li presenten una dona adúltera per posar-lo a prova.

La relació de Déu amb el seu poble és descrita a l'AT preferentment com una aliança matrimonial. Però la relació conjugal no és simètrica: mentre que Déu és sempre el marit fidel, el poble es comporta de manera adúltera. D'aquesta manera, l'adulteri ve a simbolitzar en primer lloc el pecat d'idolatria i, per extensió, qualsevol infidelitat al Déu de l'aliança. Jesús mateix anomena els seus oients «generació adúltera» (cf. Mc 8,12 par, Mt 12,2) perquè li demanen un senyal per a poder creure en ell, i amb això justifiquen la seva increença.

A l'evangelí, Joan ens ofereix un dilema que afecta Jesús: si ell condemna la pecadora, segons la Llei jueva (Lv 20,10; Dt 22,22) va contra la llei romana que no permet els linxaments; però si Jesús perdona o justifica la dona, aleshores va contra la tradició jueva.

Jesús, en canvi clama: «Aquell de vosaltres que no tingui cap pecat, que comenci a tirar pedres»; així els testimonis i els jutges esdevenen acusats i companys solidaris de l'adúltera. «Vosaltres judiqueu de manera purament humana; jo no judico ningú», afegeix (Jn 8,15). Jesús no jutja, sinó que ens agermana a tots en el pecat: tots som igualment pecadors.

«No jutgeu i no sereu jutjats, no condemneu i no sereu condemnats», havia dit també Jesús (Lc 6,37); en canvi nosaltres solem anar per la vida criticant els altres, i exigint-los coses que potser a nosaltres ens costa també de complir. Però Déu, per mitjà de Jesús, no genera por, ni condemna, ni culpa, ni malestar, sinó esperança, sinceritat, pau i perdó.

La misericòrdia és deixar que el cor es commogui davant dels problemes i les dificultats que angoixin el proïsme. Déu és el pare misericordiós que mira amb amor les nostres

infidelitats i els nostres adulteris (cf. Salm 145 [144], 8). I Crist és el rostre humà de Déu, que com un pare o una mare, sent tendresa pels seus fidels (cf. 2Tes 2,7.11).

Jesús acaba dient: «Tampoc jo no et condemno. Vés te'n, i d'ara endavant no pequis més» (v.11). Jesús sap que la dona és pecadora, com també són pecadors tots els qui han anat abandonant aquell lloc. Jesús no excusa la mala acció comesa per la dona, com no excusa qualsevol altre pecat. Simplement li diu: «D'ara endavant no pequis més». El perdó de Jesús no serveix d'excusa als nostres pecats, sinó que suposa una gran exigència i responsabilitat: mai més no pecar.

Reclinats sobre el pit del Senyor

De la vida en comú dels preveres diocesans

LLUC RIERA COLL

prevere del bisbat de Mallorca

prior del Santuari de l'Anunciació de Maria - La Sang de Palma

La conversa d'aquella nit em tocà el cor. Un jove prevere, que havia passat un mal moment, em contava les seves dificultats i les seves pors. Jo escoltava atent, en la foscor d'una nit que començava, allà dalt aquella petita ermita en la qual compartíem uns dies de recés. Repetia les mateixes paraules una i altra vegada, com un crit ofegat: “estic cansat d'estar tot sol!”, “no puc pus de tanta solitud!”. Després d'una llarga estona de com-patir i com-partir, es retirà a descansar. Aquella nit no vaig dormir gaire. Vaig pregar i reflexionar. M'oprimia el cor el patiment d'un jove germà prevere i el cap anava a tants d'altres preveres en condicions consemblants. Aquella nit tornà a despertar en mí, com un llamp que atrevessa la fosca creixent, una preocupació antiga i recent que, com a rector del seminari major, tantes vegades m'havia plantejat i dialogat amb els companys d'equip i en les trobades nacionals de rectors i formadors dels nostres seminaris majors: com viure avui, en aquesta cruïlla de la història, el nostre servei sacerdotal a l'Església? Vaig escriure, en rapidesa, un esborrany de pensaments i idees, sense gaire orde, sobre aquesta qüestió. Però, sobretot, va renèixer en mi una convicció: la conveniència de la vida en comú dels preveres diocesans.

1.- Canvis i noves situacions.

L'antiga manera de viure dels capellans ha canviat radicalment. Abans, el rector vivia a la seva parròquia, al poble o ciutat, amb una clara identitat religiosa i social, ocupat en els

treballs apostòlics ordinaris, amb un ritme assossegat, reconegut i estimat. Era un més del poble, tot i tenir una preeminència eclesial i social. Vivia, ordinàriament, amb algun familiar proper que portava la casa. En el cas de pares pagesos, era bastant comú que en esser destinat a una parròquia, els pares anessin a viure amb ell. Sovint, una germana fadrina feia el mateix i l'acompanyava als llarg de tot el seu ministeri sacerdotal, en una espècie de consagració personal al germà capellà i, de rebot, a la parròquia. O bé una senyora major l'atenia en la llar. Estava cobert. Tenia un ambient familiar proper, una clara consciència dels seus deures i drets, del que s'esperava d'ell. A més, normalment, a la mateixa parròquia hi havia altres preveres: vicaris coadjutors, inscrits o preveres que vivien a casa seva. Amb ells mantenia una relació forta, compartia preocupacions o tenia “tertúlies sacerdotals”. Un cop al mes solien tenir reunió amb els rectors de les parròquies veïnes en l'arxiprestat, coordinats més o menys per l'Arxipreste que tenia cura d'algunes tasques administratives. Era una vida sacerdotal arrelada al territori, més bé estàtica, independentment del zel pastoral de cadascú, amb un clima de família en la vida personal. En bastantes ocasions, la vida ministerial es desenvolupava en uns paràmetres habituals que creaven justes expectatives de major responsabilitat: al començament vicari amb unes feines pròpies, després rector d'una petita parròquia, més tard, rector d'una parròquia major, finalment d'una parròquia de la ciutat i, si tenia estudis superiors, sempre li quedava a possibilitat de presentar-se a oposicions per esser canonge o esser professor. Un escalafó legítim i humà.

És clar que també hi havia problemes i que no tot era idíl·lic. Petites bregues, envejes i cansaments eren part de la vida ordinària. Nervis i preocupacions en ocasió de la visita pastoral del bisbe. Tendència a una certa rutina pastoral. Però més enllà de la teologia, l'espiritualitat i el sentit propi del sacerdoti ministerial, en general el capellà es trobava en unes condicions de vida bastant humanes. Al menys en el context social i eclesial d'aleshores i a les nostres contrades.

Ara, les coses són distintes. Molts preveres viuen en condicions estressants. Atenent a diverses parròquies en distints pobles, sense acabar de trobar l'harmonia d'aquesta nova situació, entre la sensació de no arribar a la gent i una certa resistència, per part de la feligresia, de no tenir capellà propi. Bastants preveres es troben en situacions contradictòries: d'una part una relativa inactivitat durant moltes hores i dies a la setmana i, d'altra, un activisme accelerat els caps de setmana amb celebracions acumulades, la catequesi i altres “maldecaps”. En desequilibri. El ritme rural fa estona que ha desaparegut i el ritme urbà arriba a tot arreu: mobilitat i velocitat. I el capellà es troba molt sol. En un ambient de forta indiferència religiosa, fred, en el qual se li demana sovint que sigui un funcionari atent i amable de les més diverses peticions.

Moltes parròquies s'han empobrit en molts sentits: participació reduïda en les celebracions, una mitjana d'edat elevada i, en general, poca participació en les activitats programades. També menys capellans i, per tant, tendència a la sobrecàrrega dels actius.

Tal volta, però, la qüestió no és tant aquest context, que és fruita del temps, sinó com viu tot això el capellà: massa sol. La família pròpia “acompanyant” pràcticament ha

desaparegut, els equips sacerdotals van i venen fàcilment i la casa de molts de preveres és buida i freda. Com els seus frigorífics moltes vegades. El perill de menjar malament hi és present. I la bona salut física i espiritual d'un capellà és molt important. Massa sol! Tot i que hem de tenir molt present un element nou i esperançador en tota aquesta situació: la col·laboració de tants de laics molt actius en la vida parroquial i pastoral, una veritable aportació necessària a la vida pastoral i missionera de les nostres comunitats. No per suplir el prevere, sinó per realitzar la pròpia vocació laïcal en el si de la parròquia i la societat. Sens dubte, això és i serà un signe d'esperança que acompanyarà, d'una manera nova, el ministeri sacerdotal.

Més enllà d'aquestes quatre pinzellades ràpides, i per altra part molt relatives donada la diversitat de situacions sacerdotals, hi ha un tema molt delicat. Avui, com sempre però un poc més que sempre, la urgència d'una Església missionera està al davant. Això ens demana esser molt positius i creatius. Tenir confiança teològica en aquest present i mirar amb un amor entregat el nostre món és com una columna vertebral de la pastoral missionera. No s'improvisa. L'Esperit ens precedeix. L'hem de secundar amb una fe sòlida personal i eclesial. És temps de contemplació i serenor. De fer-nos costat i d'aprendre plegats. Des de la nostra petitesa, fer-nos portadors d'un Missatge i d'una Gràcia que ens depassa. Amb l'alegria al cor. Ascetes esforçats i confiats. Possiblement, en els propers anys serem una resta. Tan de bo siguem una resta fidel. Un llevat enmig del món. Només Déu basta. Esser testimonis humils de Crist, perfectament units a Ell, i estimar desinteressadament són el secret d'una vida sacerdotal saludable.

Tot això és i serà gràcia, no ho dubtem. L'evangelització no és, en primer lloc, ni un programa ni un pla. És una vida que s'expandeix. Un amor que contagia en les mateixes relacions humanes. Pura irradiació que invita a tota llibertat humana a deixar-se trobar per la llibertat divina. En Crist. Misteri amb misteri. El "com" és relatiu, però el "què i el per a què" són decisius per a l'evangelització. Sobretot el "Qui". Tot és gràcia, en paraules de Teresa de Lisieux. Però aquest nou moment, que just comença, els capellans també l'hem de viure en condicions humanes.

2.- Vers una vida en comú dels preveres diocesans.

Es clar que són molts els factors que configuraran un prevere més missioner. Itinerant en molts sentits. Simplificar es una temptació fàcil. Però, sens dubte, un element clau serà alguna forma de vida en comú. Avui i demà, haurem d'aprendre a viure el ministeri sacerdotal en companyia.

No tant per necessitat, ni molt manco com a refugi, sinó tot el contrari. Per potenciar i enriquir el nostre servei que sempre té la col·legiatat i la comunió com a propi. A l'Església la comunió és condició de vida i servei. El bisbe, com a cap del seu presbiteri, ho és en comunió amb el col·legi episcopal presidit pel bisbe de Roma, el Papa. I el prevere ho és incorporat al presbiteri que presideix el bisbe. Característica pròpia de tot sacerdot és ser home de comunió i al servei de la comunió que neix de la Fe, de la Paraula, de l'Eucaristia i l'Amor fratern. De Crist. Nosaltres només som administradors de la gràcia

de Jesucrist per als nostres germans. Entre els preveres hi ha, doncs, una fonamental comunió sacramental.

Per què, aleshores, no viure també aquesta comunió de forma concreta i propera? Per què els preveres diocesans, incardinats a una Església particular, no han de poder viure una vida en comú, al servei de la seva missió? Una comunitat fraterna i missionera és també un dret del prevere diocesà! De fet, així viuen els preveres seculars que dediquen uns anys com a missioners *ad gentes*, en els anomenats països de missions. Una casa central que els reuneix i des d'on parteixen un temps per visitar i atendre les sucursals i la seva gent. Després retorna a la casa comú. Avui casa nostra també és terra de missions en molts sentits. Hem de crear noves formes, àgils i fàcils, d'exercir el ministeri sacerdotal. En èpoques històriques de gran renovació espiritual o de greus crisis eclesials, l'Esperit ha suscitat noves respostes i ha estat un element bàsic alguna forma de vida en comú dels preveres i missioners. Els exemples es repeteixen a cada moment històric: canonges i canonges regulars, clergues regulars, preveres de la missió, etc. Fins i tot, algunes d'aquestes associacions han esdevingut noves famílies religioses. També en alguns països és costum de viure plegats en una gran rectoria, el rector i els vicaris parroquials. És a dir, hi hagut moltes iniciatives en aquesta direcció, tant ahir com avui.

Com facilitar, doncs, que els preveres diocesans, com a tals, puguin tenir una forma de vida en comú al servei de la seva missió? Aquest és un dels reptes de la vida sacerdotal en aquest moment històric. La resposta a aquest desafiament pot ser i serà diversa i moltes experiències poden ajudar a avançar en aquesta direcció. No es tracta d'absolutitzar ni imposar. Més bé d'encoratjar i facilitar-ne la seva existència i maduració. I els primers que ho hauran de fer són els nostres bisbes que, com a pares i germans dels seus preveres, tenen l'obligació d'atendre i acompanyar el seu treball pastoral i la seva vida personal. Un bisbe ha de ser un bon pastor dels seus capellans, estant-ne a prop amb afecte veritable. La salut teològica, espiritual, sacerdotal i humana dels seus preveres ha de ser una de les seves primeres ocupacions. No basta donar un encàrrec pastoral i enviar. S'ha d'acompanyar i estar a prop de l'enviat.

Avui la nostra salut espiritual i humana és fonamental per a la missió. Viure en profunditat la bellesa dels nostre ministeri, que omple tota la nostra existència, és la condició de l'alegria ministerial. Per això, l'entrega de la pròpia vida a Crist i a la seva Església s'ha de viure en condicions espirituals i humanes sòlides i saludables. El nostre celibat pel Regne no es pot quedar en una renúncia assumida passivament. És la íntima expressió, que neix en el cor de la mateixa crida de Déu, d'una entrega plena i oblativa al servei de l'Església. Seguint a Crist, en una consagració personal a Déu, viscuda en pur agraïment pel do rebut. Ja no ens perteneixem. Som de Crist per a la Seva Església. Com el Senyor, volem viure obediets, pobres i castos pel Regne de Déu. D'aquesta manera, la nostra caritat pastoral informarà tot el nostre ser i el nostre fer. El valor d'una vida evangèlica, necessària al prevere secular, no radica en la funcionalitat d'una major disponibilitat pràctica, sinó en la fe que dóna sentit a tota vocació cristiana. És la fe la que fa del nostre celibat un signe profundament connatural del ministeri sacerdotal, pel qual

som servents del Senyor, entregats del tot al Crist i al seu Poble. És així com podem esdevenir pares dels nostres germans i viure el ministeri amb un amor esponsal per a l'Església de Crist.

El nostre ministeri l'hem de viure, igualment, en fraternitat apostòlica. Així ens ho recorda l'Escriptura quan els deixebles són enviats de dos en dos a anunciar la Bona Nova, a curar els malalts i alliberar dels esperits malignes. És en aquesta fraternitat que el testimoni esdevé creïble. Per què, doncs, no fer-ho concret en el moment històric que vivim, mitjançant formes de vida en comú per als preveres diocesans?. És aquesta la preocupació que m'ha acompanyat durant molt de temps, principalment arrel del meu servei com a formador en el Seminari i en altres tasques de servei diocesà.

A partir d'aquesta inquietud, vaig fer un esborrany d'una fraternitat apostòlica. Després en vaig parlar llargament amb un grup de preveres, de diversa edat i sensibilitat, recollint les serves aportacions, suggeriments i punts de vista. Amb tot aquest bagatge, vaig formular aquest petit projecte. No té cap valor normatiu. Només vol ser una invitació a la reflexió. És només una proposta de reflexió, completament oberta i sense cap pretensió. Vol ser, doncs, com una visualització d'una, entre tantes altres, possibilitats. Certament, va més enllà de formes de vida en comú funcionals, aquelles que es donen amb freqüència a partir d'un nomenament que, després, es capgiren amb els canvis de nous i ràpids nomenaments. Tampoc és un grup d'amics. Una fraternitat ha de tenir una certa estabilitat, tot i que ha de ser àgil i flexible per atendre els encàrrecs pastorals; de la mateixa manera, ha de tenir una relativa objectivitat, perquè ha de ser, sobretot, una fraternitat apostòlica i missionera. Per altra part, pretén encoratjar una vida espiritual adulta entre els seus membres i facilitar una formació permanent dels qui hi participen, sense deixar de participar de les mediacions diocesanes. També vol animar un estil de vida pobre i missioner dels qui, lliurement s'hi comprometen. Sempre en el respecte a la condició pròpia dels capellans: aquella justa autonomia en les seves responsabilitats pastorals, plena disponibilitat al bisbe com a moderador de la tasca pastoral i una manera adulta de prendre les decisions en tot el que refereix a la vida en comú. El mateix nombre dels participants és relatiu. Podrà ser més gran o més petita segons les possibilitats viables del lloc, i del temps. Val la pena insistir: no es vol quedar en una funcionalitat pràctica, però tampoc en una institucionalització feixuga. Més aviat, pretén potenciar i enriquir el nostre ministeri sacerdotal, animar el tarannà missioner i acompanyar fraternalment la nostra vida.

Rentar els peus

Conèixer més el cor dels joves

SANTI MARTÍNEZ ALONSO

*prevere del bisbat de Tortosa
vicari de les parròquies de La Ràpita*

El passat 25 de setembre, a la Catedral de Tortosa, vaig rebre l'ordenació de prevere juntament amb el meu company de curs i amic, Matteo Bordignon. Els mesos de diaca em van fer descobrir un gran horitzó que intuïa que s'obria amb el ministeri. Fins aquell moment, tot era un futur que somiaves i imaginaves. Ara podem dir amb llenguatge d'anar per casa, que la cosa ja està en marxa. I quina passada!

El meu ministeri ha començat servint a les parròquies de la Ràpita, a la comarca del Montsià, a tocar del Delta. Soc vicari de les dues parròquies que hi ha al poble. A més, col·laboro com a mossèn al Col·legi Sagrada Família de la Ràpita, de les Carmelites Missioneres Teresianes, i al Col·legi del Bisbat de Tortosa, a l'edifici del Seminari. I és precisament aquesta experiència que m'agradaria compartir amb vosaltres.

Des del setembre que he començat a col·laborar en aquestes dues escoles. I què faig allà? Molts em pregunten si faig de professor de religió i jo, amb una mica de simpatia, els dic que, gràcies a Déu, no, perquè si no hauria de posar notes als alumnes i em costaria molt suspendre a algú. Faig del que soc: mossèn. I creieu-me que és el millor. Sobretot perquè ets una figura ben vista per tots, especialment pels alumnes, que com que els has d'avaluar, d'entrada sempre pots caure bé més fàcilment.

Al cole, doncs, passo per les classes de tots els cursos, especialment de l'ESO, seguint un horari que m'han estructurat. Unes tres classes per dia. Amb una d'elles, celebros la Missa en una petita capella de l'escola. I la resta d'hores lectives, m'organitzo i em poso als bancs del passadís on estan les classes i resto a disposició del qui vol parlar, ser escoltat o rebre el sagrament de la penitència. La majoria el desconeixen, el sagrament. I aquestes trobades, és una gran oportunitat per fer-los-hi descobrir, parlar-los del Senyor i deixar que la gràcia de Déu faci la feina perquè es desvetlli en ells la fe, el desig de conèixer més el Senyor o de pregar per primera vegada. Les sessions a classe són petites xerrades, vídeos o testimonis de fe que els hi poso, sempre intentant interpel·lar-los per despertar en ells anhels més profunds, il·lusions i horitzons més llargs que la distància de la mirada a la pantalla del mòbil i de tot el que veuen a través d'ell. Sens dubte, està essent una experiència molt maca. La resposta dels alumnes i l'acollida dels professors ha estat molt bona. Els alumnes responen molt i en les estones de conversa personal, obren el cor,

molts d'ells expliquen els seus problemes i les seves dificultats entre llàgrimes, altres comparteixen amb tu aficions i projectes i tots ells -potser sense ser-ne molt conscients- busquen la gràcia de Déu, la pau que Ell ens deixa al cor i l'alegria i la il·lusió que reneix després de veure que el Senyor passa per la nostra vida de la mateixa manera que llegim en les escenes de l'evangeli. És molt bonic veure amb quina alegria s'aixequen després de rebre el sagrament de la misericòrdia -la confessió-, com el va anomenar el Papa Francisc. Certament, s'aixequen sempre contents i molt agraïts. I que bonic és escoltar al cap d'uns dies: "Mossèn, avui vindràs a confessar-nos? Em vull confessar!". Que gran el Senyor!

Enmig del ritme de les classes, dels exàmens i de l'ambient d'horaris estables, el mossèn apareix, enmig de la seva quotidianitat, disposat a escoltar-los, a motivar-los, a preocupar-se per ells, per les seves inquietuds i il·lusions amb la finalitat d'animar-los en les seves inquietuds i lluites diàries. És molt bonic poder fer present al Senyor en tot això! Aquesta experiència m'està ensenyant moltes coses, sobretot a conèixer més el cor de la persona, el desig que tenim tots de ser estimats i la necessitat que té el nostre cor de saber estimar els altres. I és que estem fets a imatge de Déu. I tant!

No tots els alumnes porten una vivència de fe a l'esquena. De fet, alguns em manifesten la seva manca de fe o els seus dubtes. Fins i tot venen, sempre voluntàriament, alumnes que a casa professen un altra religió. Però això no impedeix a ningú, amb més o menys fe, de venir i de poder-los ajudar en el que convingui i, sobretot, a fer-los descobrir el gran tresor que tenen a dins que és un cor amb grans desitjos i amb un potencial increïble: la llavor del Regne en les seves vides.

Als qui llegiu aquestes línies, us demano que pregueu per aquesta missió. A molts d'ells, quan celebren la Missa els dic que demanin al Senyor amb tot el cor: "Jesús, fes que et conegui!". Doncs això mateix demano per tots nosaltres, que coneguem el Senyor i siguem uns grans amics d'Ell!

Un bisbe ens parla

Homilia en la missa funeral de Mons. Antoni Vadell

+JOAN JOSEP OMELLA

cardenal arquebisbe de Barcelona

És sempre dolorós enterrar una persona estimada. Avui se'ns trenca el cor davant la mort del nostre benvolgut bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Toni Vadell Ferrer. I la pregunta que molts de nosaltres ens fem davant la mort del nostre pastor, germà i amic és: «Per què tan aviat? Per què el Senyor no ha escoltat les nostres pregàries?».

I no tenim resposta. No obstant això, en el silenci de la pregària, en la pau del diàleg amorós amb el Senyor, hi ha una llum que pot il·luminar els nostres dubtes i els nostres dolors. En la Bíblia, trobem aquesta llum en la resposta que dona Job a aquells que el torturen amb aquesta mena de preguntes. Job, davant la dura situació d'haver-ho perdut tot (béns, fills, casa, salut), amb immensa fe i confiança diu: «El Senyor ho dona, Ell mateix ho pren. Beneït sigui el seu nom» (Jb 1,21). ¿No és aquesta també la llum que ens il·lumina en aquests moments? Sí, germans, el Senyor ens va regalar la presència del nostre estimat Toni Vadell i ara se l'emporta amb Ell. Podem dir, veritablement, que tot ve de Déu i que tot torna a Ell. Costa, a vegades, entendre-ho, però el Senyor sap donar-nos sempre el que més ens convé.

El nostre germà Toni ha anat a trobar-se amb el Pare, de la mà de Jesucrist, el principi i fi de la història, en l'amor sense mesura de l'Esperit Sant. El misteri de Déu ha sigut el fonament i la roca sobre la qual s'ha edificat sòlidament la vida del bisbe Toni, i sobre la qual se sosté també la vida de tota l'Església, la de tots els fidels i, fins i tot, la d'aquells que neguen Déu o no el coneixen

Tant el bisbe Toni com tots els preveres que he conegut a la nostra Diòcesi afectats per la malaltia, l'han sabuda portar amb gran dignitat humana i creient, donant-nos un exemple admirable de com hem de posar-nos a les mans de Déu, acceptant sempre la seva voluntat. Especialment, en aquest temps de pandèmia que el contacte personal ha quedat tan restringit i els moments de solitud són molt freqüents.

En el bisbe Toni, he pogut descobrir una profunda espiritualitat, fonamentada en el misteri pasqual, en la Creu de Crist Ressuscitat, signe de renúncia i d'amor; i també una profunda espiritualitat apostòlica, a l'estil de sant Joan d'Àvila, patró dels sacerdots espanyols, a qui va tractar sempre d'imitar en el seguiment a Crist.

De sant Joan d'Àvila es diu que abans de morir «va invocar la Mare de Déu amb el *Recordare, Virgo Mater...* I una de les seves últimes paraules, mirant el crucifix, va ser

“ja no tinc pena d’aquest negoci”. Era el 10 de maig de 1569. Santa Teresa de Jesús, en assabentar-se de la mort de Joan d’Àvila, es va posar a plorar i, preguntant-li la causa, va dir: “Ploro perquè l’Església de Déu perd una gran columna”».

El bisbe Toni deia que, quan li van comunicar que tenia un tumor al pàncrees, va posar la seva vida totalment a les mans del Senyor i que, encara que li dolia pensar que aquest tumor pogués portar-lo a la mort, en la pregària sentia com mai la proximitat de Déu, el consol del Senyor.

El bisbe Toni, home de fe sòlida, també ha mirat el crucificat al llarg de la seva malaltia i, especialment, en aquests últims temps. Va unir el seu dolor al de Crist, va posar a les seves mans la seva vida i tot el seu ser. I m’atreveixo a dir, en paraules de santa Teresa, que també l’Arquebisbe, els Bisbes Auxiliars i tota l’Arxidiòcesi plora, perquè perdem una «gran columna», i jo, personalment, perdo no només una gran ajuda en el meu ministeri pastoral, sinó sobretot un germà petit al que estimo de cor.

I em pregunto: ¿què ens diria el bisbe Toni en un moment com aquest? ¿quin seria el seu ensenyament catequètic? Ell tenia molts recursos per a mostrar el missatge de Jesús. Era un molt bon comunicador. Segur que, com ell solia fer moltes vegades, ens suggeriria una imatge o metàfora a través de la qual aniria mostrant-nos com ser millors laics, consagrats, diaques, preveres i bisbes. No sé quina imatge o metàfora posaria davant els nostres ulls, perquè sempre ens sorprenia en les seves catequesis i predicacions. No obstant això, m’atreveixo a dir que triaria dues icones: Crist a la premsa de vi i la Mare de Déu de Lluc.

Crist a la premsa de vi: això és, en el recipient on es trepitja o premsa el raïm per a obtenir-ne el most. En aquest quadre, podem contemplar l’amor que Déu Pare té per nosaltres, que no es conforma a enviar el seu Fill, sinó que, com mostra la pintura, el «tritura», fent-lo vi, perquè, quedant-se amb nosaltres, puguem dir: «Ell s’entrega per mi i jo m’entrego per Ell».

Sí, el nostre bisbe Toni ha volgut viure el seu sacerdocí esdevenint pa, aliment, per als altres. S’ha deixat triturar i ha volgut fer seves aquestes belles paraules: si Crist s’entrega per mi, jo m’entrego per Ell i per l’Església que pelegrina a Barcelona. Em deia un dia a l’hospital: «Estic molt fluix, no tinc forces, el mal va avançant. Creix el tumor. Només queda com a remei el miracle, si és la voluntat de Déu. M’abandono a les seves mans. La meva pregària és l’ofrena de la meva vida al Senyor per l’Església, per la Diòcesi.»

Escoltant-lo, vaig recordar les paraules de sant Pau que proclamàvem el dia de la festa de sant Fructuós, bisbe i màrtir. Deia així: «Pel que fa a mi, la meva vida ja és oferta com una libació vessada sobre l’altar. Ja m’ha arribat el moment de desfer les amarres i deixar el port. Després de lluitar en aquest noble combat i acabada la cursa em mantinc fidel. I ara ja tinc reservada la corona que m’he guanyat. Ens heu provat, Déu nostre, però a la fi ens porteu al Paradís» (2Tm 4, 6-8a).

Mare de Déu de Lluc: li agradava molt contemplar la Mare de Déu de Lluc, patrona de Mallorca. Sabia posar-se a les seves mans com un nen es posa a la falda de la seva mare, tot pregant:

Mare de Déu, que en la imatge de Lluc,
 fóreu coronada com a Reina i Mare de Mallorca,
 seguïu demanant l'Esperit per a la nostra Església
 i mostrant el vostre Fill amb l'Evangelí obert.
 Ensenyau-nos a estojar-lo com Vó dins el cor
 per obeir sempre tot allò que Ell digui,
 i, talment com Vós, solament serem esclaus del Senyor.
 Mare de Déu de Lluc,
 que regnau dins el cor de la muntanya
 on sentiú de prop els batecs dels vostres fills,
 obteniu-nos el gran do de la unitat per damunt de les diferències
 i així el món creurà en el Déu que és Amor.
 Model dels creients i profetessa d'un poble nou,
 «conservau-nos fe i llenguatge»,
 eixamplau espais de llibertat i solidaritat, de justícia i de pau,
 on els humils seran exalçats i plens de béns els pobres.
 I si el dolor ens travessa l'ànima,
 manteniu-nos drets vora la creu de Jesús,
 compartint el vostre coratge de redempció,
 escampant esperança als qui sofreixen
 i servint fins a donar la vida pels amics.
 Mare de Jesús i de l'Església,
 vetllau nit i dia per Mallorca i les Illes germanes.
 Encara més, obriu-nos cap a horitzons més amples
 per tal d'anunciar la Bona Nova arreu del món.
 Mentre seguirem les vostres petjades,
 es farà la voluntat del Pare,
 com l'acomplí el vostre Fill Jesucrist,
 moguts per l'amor de l'Esperit. Amén.

¡Quantes vegades va pregar a la Mare de Déu de Lluc el nostre estimat Toni! Avui, davant la Mare de Déu, nosaltres preguem i li demanem que dirigeixi els seus ulls misericordiosos cap al bisbe Toni, cap a la seva mare, cap al seu germà, cap a la seva neboda i cap a tota la seva família, i que els mostri el fruit beneït del seu ventre, Jesús el nostre Salvador. I que, pels mèrits de la Passió i Resurrecció de Jesucrist, sigui purificat de tots els seus pecats i ressusciti a la vida sense fi.

Com a poble de Déu que pelegrina a Barcelona, proclamem amb fe que Crist ha vençut la mort, que el Ressuscitat viu i és enmig de nosaltres, que en Ell viuen també, misteriosament, però realment, els nostres difunts, i que en Ell viurem per sempre. Diem

amb fe viva: «Anunciem la vostra mort, confessem la vostra resurrecció, esperem el vostre retorn, Senyor Jesús».

Li demanem, també, que us concedeixi la pau, l'esperança i el consol a vosaltres: a l'Antònia, la seva mare, al seu germà Joan, a la seva neboda, a tots els familiars i amics. Que el Senyor us recompensi per tot l'afecte amb què heu tractat el Toni durant la seva malaltia. Gràcies a tots els que heu estat prop d'ell, l'heu acompanyat físicament i amb les vostres pregàries. Gràcies pel vostre testimoni i per la vostra entrega generosa.

Estic segur que podem aplicar al nostre estimat Toni les paraules que va dir sant Joan d'Àvila al final de la seva vida:

«Tu, Senyor, ho saps. No em van torbar les paraules d'aquells que murmuraven de mi, d'aquells que malparlaven de mi i d'aquells que em contradeien, perquè jo et seguia a Tu, Pastor bo, Pastor amorós. Després que et vaig seguir no vaig desitjar coses d'aquest món; no vaig buscar favors d'homes ni riqueses que els homes solen desitjar, ni cap altra cosa que, com a home pogués procurar-me i desitjar. Tu, Senyor, ho saps que dic veritat, que de bona gana vaig deixar tot el que tenia i tot el que pogués tenir per seguir-te a tu, Senyor meu, Pastor meu, Bé meu».

Toni, germà, que Déu et beneeixi i et guardi. Descansa en pau i continua treballant des del cel mentre nosaltres avancem per aquesta vall de llàgrimes.

Homilia en la missa funeral de Mons. Antoni Vadell a la Seu de Mallorca

+SEBASTIÀ TALTAVULL

bisbe de Mallorca

Elecció, servei, alegria i amor. Quatre qualitats que la Paraula de Déu que hem proclamat posa avui al davant nostre perquè entenguem quina és la missió que el Senyor ens encomana. Estam davant la revelació d'un misteri de comunió, d'entusiasme per l'anunci de l'Evangeli que demana la participació, la col·laboració coresponsable del qui accedeix a ser seguidor de Jesús i li respon amb un sí generós quan li ha dit «segueix-me», «vine amb mi».

Avui és Déu mateix el qui posant el nostre germà, amic i bisbe Antoni cos present enmig d'aquesta assemblea cristiana a la Seu mallorquina, en el cor de la terra que el va veure néixer fa 49 anys i en el si de l'Església que el va acollir pel baptisme, diu: «Aquí teniu el

meu servent, de qui he pres possessió, el meu estimat, en qui s'ha complagut la meva ànima». Déu l'ha estimat, Déu el segueix estimant i l'ha volgut definitivament amb ell. Mal d'entendre quan prou vegades la reacció espontània és «se l'ha emportat, ens l'ha pres». I és que la nostra raó humana no acaba d'abastar la profunditat que amaga el misteri de la mort com a moment de pas i provoca un seguit de preguntes que inunden la nostra ànima. La vida del nostre germà Antoni, i de manera molt especial el temps de la malaltia, ha estat tota ella una catequesi que ha anant donant resposta als enigmes que es podien presentar i que ell avançava explicant la seva visió, un testimoni increbantable de fe, d'una fe madura i valenta, capaç -com demana sant Pere- de saber «donar raó de l'esperança» i en feia valoració el papa Francesc en les dues cridades telefòniques a ell, a la seva mare i al seu germà.

Al bisbe Antoni, durant aquest temps se li han fet moltes preguntes. Com a bon catequeta ha respost sempre amb claredat i anant a allò que és essencial. Quan se li demana què diria als qui viuen una malaltia i que no troben llum ni sentit, la seva resposta és molt clarivident i posa a plena llum el testimoni d'un creient que «dona raó de la seva esperança» a qualsevol que la hi demani. Diu: «La llum, el sentit i l'esperança no es troba en les nostres forces, en el nostre caràcter, en els nostres projectes, sinó en Crist Ressuscitat que passa per la Creu». I segueix: «Ahir parlant amb un senyor que tenia un càncer em comentava que tenia la fe molt aparcada. Jo li deia que, si pogués, que li contàs al Senyor el que li passava. Hi ha gent que diu que “això és un mal somni que passarà”. Això em rebel·la, perquè això no és un mal somni, sinó que és l'experiència de la realitat de la vida i és un pas del Senyor. Es tracta de mirar-ho des del Senyor. No és fàcil, és gràcia, però cal demanar-la».

Aquest és el misteri de la fe quan algú rep la llum del qui viu enamorat de Jesús. El bisbe Antoni era un enamorat de Jesús i contagiava aquest amor. Una llum nova ha irradiat tots els racons de la seva vida, les paraules i els fets, idees i compromisos, vida i mort. El bisbe Antoni sabia bé què implicava respondre a la pregunta de Jesús quan -com va dir a Pere- li digué també a ell: «Toni, m'estimes?». En Toni sabia que en la resposta, ben valenta i lliure, hi anava inclosa tota l'orientació de la seva vida, sempre amb la proa ben enfilada cap a aquell nord inconfusible que el mateix Senyor li havia marcat. Deia també ell que «la gran esperança és que la persona no es conforma amb una resposta mediocre. El buit del cor expressa alguna cosa més gran». I afirmava categòricament: «Nosaltres tenim Jesucrist viu en la nostra vida. Si miram l'home i miram Déu, mai no serem pessimistes».

Quan explica el seu lema episcopal, diu que no el va retallar. Avui n'hem fet la lectura que li dona peu a dir-ho. Ja heu sentit què diu sant Pau als cristians de Filipis: «Germans viviu sempre contents en el Senyor». El bisbe Antoni comenta que havia vist algun lema que s'hi assemblava, però només deia «Gaudete in Domino» (Viviu contents en el Senyor). I diu textualment el bisbe Antoni: «Jo hi vaig afegir “semper” (sempre). Aquesta paraula “sempre” colpeja ara el meu cor. Entenc que és una gràcia viure aquesta alegria “sempre en el Senyor”. Encara comenta que una religiosa li va demanar si havia estat trist en algun

moment. Li vaig dir -diu ell- que al principi em va commoure la notícia de la malaltia, però mai no he tingut moments de tristesa. Entenc que és una gràcia del Senyor de viure sempre, també ara, “alegres en el Senyor”». El seu testimoni és una Paraula de Déu viva encarnada en la seva persona, la qual cosa li permet veure des de la pregària i l’acció pastoral el camí que s’ha de recórrer, que és el que ha intentat fer.

Per això, ha sabut encarnar en la seva vida l’experiència de «sentir-se cridat bondadosament per Déu, agafat d’Ell per la mà, configurat amb Ell i designat aliança del poble, llum de les nacions» (com ens ha dit avui Isaïes) i amb una missió concreta com la de «tornar la vista als ulls que han quedat cecs», posant-se al costat d’una multitud de joves que demanen veure mes enllà i millor amb la mirada d’un cor que necessita confiança i noves oportunitats cada dia; com la missió de «treure de la presó els encadenats», feina no fàcil quan hi ha tantes persones condicionades per mil seduccions de vida fàcil, entregats al buit d’un caminar sense rumb, sense un ideal que els entusiasmi; com la missió «d’alliberar del calabós els qui vivien a la fosca», posant-se a caminar amb tanta gent necessitada d’una catequesi que ajudi a enamorar-se de Jesucrist, que creï comunitat, família, que establesqui vincles perennes d’amor que augurin una societat nova, unes estructures al servei de la dignitat de la persona. Els escenaris de la catequesi, de l’ensenyament, dels processos de creixement, de tantes accions reforçades per la pregària, l’Eucaristia i l’acció social..., han estat escenaris idonis per a la seva feina de sembra, de pastor segons el cor de Déu. Molts dels qui sou aquí ho sabeu.

Ha estat precisament en el moment de la malaltia -que el bisbe Antoni qualifica de gràcia- que ha dit «em sent molt agraït a l’educació que he rebut al llarg de tota la meva vida». Començant per la família: son pare, en Bernat, sa mare, n’Antònia, el germà, en Joan, i la resta de parents, els mestres i professors, el Seminari, els moviments laicals, les parròquies que ha servit, la diòcesi de Mallorca amb tanta gent que ha tractat, la feina pastoral a Barcelona aquests darrers anys fent equip pastoral amb el cardenal arquebisbe Joan Josep Omella i els altres bisbes auxiliars, Sergi Gordo i Javier Vilanova, i juntament amb el presbiteri diocesà. Recollint tot això, ell diu que «en els moments més difícils és quan visc l’experiència de l’educació, de l’atenció a tanta gent al llarg de tota la meva vida: catequesi, retirs, exercicis, col·legis, peregrinacions, professors... L’experiència educativa d’haver-se forjat per les mans de molts i del Senyor fa possible viure això en aquest moment i et fa sentir-te impulsat. Per tant, sembrem -diu- que després es recollirà».

Hem de poder dir amb goig que, del seu treball apostòlic, avui ja en recollim i en rebem el fruit, un fruit que agraïm de tot cor i presentam en aquesta Eucaristia al Senyor. D’aquesta sembra, vull que en surti un fruit per al nostre presbiteri, quan ell -company del mateix presbiteri, compartint alegries i penes, encerts i desencerts, moments de fraternitat i moments de desencís- ens ha dit fa poc: «sigueu sacerdots enamorats del sacerdoci, enamorats de la vostra vocació. Sigueu sacerdots sempre i en tot, vivint en plenitud aquesta vocació meravellosa que el Senyor ens ha regalat». Recollim-ho amb amor, amb l’amor amb què ell ens ho ha expressat i transmès.

He rebut, llegit i comentat tants reconeixements del legat que ens deixa el germà, amic i bisbe Antoni (m'agrada dir-ho així), que em vull afegir a la valoració positiva que molts fan de l'Església. No hi ha dubte que, enmig del patiment i el dolor s'obren esclatxes d'esperança i de consol. És cert que «Déu no ens estalvia les llàgrimes, però les eixuga totes» havia comentat el bisbe Antoni a un periodista admirat pel seu testimoni i que mostra l'altra cara d'una Església de la qual sovint es fa caricatura, quan de fet el que més mostra és la tendresa del seu amor solidari que regala i a la vegada la gratitud per l'estimació que rep. Així es va construir la civilització de l'amor enmig de tanta indiferència.

Quan dissabte, a la matinada, em va arribar la notícia de la mort del bisbe Toni, vaig tenir ben present els textos bíblics de l'endemà, diumenge passat, i de manera especial la lectura de sant Pau als cristians de Corint, que es converteix en el principal anunci del cristianisme, que és la fe en la resurrecció de Crist i la nostra. Per això arriba a afirmar de forma categòrica que «la veritat és que Crist ha ressuscitat d'entre els morts, el primer de tots els qui han mort».

El bisbe Antoni ha fet d'aquest anunci una prioritat absoluta i ha entès -com diu el papa Francesc- que «si un de debò ha fet una experiència de l'amor de Déu que el salva, no necessita gaire temps de preparació per a sortir a anunciar-lo» (EG 120). L'educació que ha rebut i la catequesi que ha impartit ha fet ressonar el primer i principal anunci. «És l'anunci que respon a l'anhel infinit que hi ha en tot cor humà» (EG 165). Un anunci que ho diu així de clar: «Jesucrist t'estima, va donar la vida per salvar-te, i ara és viu al teu costat cada dia, per il·luminar-te, per enfortir-te, per alliberar-te» (EG 164). Comptant amb el llaç inseparable entre veritat, bondat i bellesa, es tracta de «recuperar l'estima d'aquesta bellesa per a poder arribar a cor humà i fer-hi resplendir la veritat i la bondat del Ressuscitat» (EG 167). Com entre molts altres i en el bisbe Antoni amb el seu exemple, ens hi puguin veure a nosaltres com a «joiosos missatgers de propostes superadores, custodis del bé i la bellesa que resplendeixen en una vida fidel a l'Evangelí» (EG168).

Enmig del dolor que compartim, demanem que s'encengui la llum de l'esperança, la llum del Ressuscitat que, avui il·luminats pel testimoni del nostre germà Antoni i per la fe d'aquesta Església reunida per pregar, volem proclamar després d'haver estat atents al Senyor i haver-lo reconegut en la fracció del pa, moment de trobada amb Ell i una nova ocasió de renovar el nostre compromís per edificar des de Jesús i amb Jesús una nova societat marcada per l'alegria de l'Evangelí, com ens ho indica el bisbe Antoni en el seu lema episcopal: Viviu contents en el Senyor sempre!

El bisbe Antoni repeteix moltes vegades la paraula «gràcia». No és estranya l'elecció del lloc on ha manifestat voler ser enterrat: el Santuari de la Mare de Déu de Gràcia, lloc molt a prop del seu poble i molt especial per la seva orografia i l'entorn natural. Estarà molt a prop de la Mare de Déu, és allò que ell volia, resultat de la devoció que des de sempre havia manifestat per la Mare de Déu i el Santuari on habita. Com en una família, ara s'hi ha afegit ell. Demanem al Senyor que visqui sempre amb aquesta companyia, ja que és a

prop de la Mare on sempre s'hi troba Jesús. Facem junts aquesta pregària: Déu vos salve, Maria, plena de gràcia, el Senyor és amb vós, beneïda sou vós entre totes les dones, i beneït és el fruit del vostre sant ventre, Jesús. Santa Maria, Mare de Déu, pregau per nosaltres, pecadors, ara i en l'hora de la nostra mort. Amén.

Hem vist, hem sentit

Historia del Opus Dei

MANEL CARDONA

prevere de la prelatura del Opus Dei

Els historiadors José Luis González Gullón i John F. Coverdale han publicat *Historia del Opus Dei*. Al llarg de set-centes pàgines, el llibre en repassa els esdeveniments principals des de la seva fundació el 1928 fins als nostres dies.

L'objecte d'aquesta monografia és l'anàlisi de l'expansió del missatge de l'Opus Dei a l'Església i en la societat a través de la institució i de les persones que hi pertanyen o que participen dels seus apostolats: en les seves 700 pàgines, els autors narren la gènesi i el desenvolupament de l'Opus Dei, el seu recorregut jurídic, la difusió de la seva espiritualitat i l'evolució de les seves iniciatives apostòliques, sota la guia del fundador i dels seus dos primers successors, Àlvar del Portillo i Xavier Echevarría.

Els autors han aplicat una metodologia històrica i han accedit a l'arxiu de la Prelatura; a més, s'han realitzat més de dues-centes entrevistes a dones i homes de l'Opus Dei, i d'altres persones.

"En narrar la història de l'Opus Dei —afirmen els autors— contem quina és la identitat dels membres, amb els seus encerts i els seus límits al llarg del temps. També és nova la proposta de cronologia i d'estudi dels últims cinquanta anys, terreny en el qual ningú s'havia endinsat fins al moment. Un altre objectiu central del nostre treball ha estat investigar la irradiació d'aquest missatge al llarg del temps".

"Hem procurat explicar la història com va ser, mostrant tots els fets rellevants, tant els èxits com els fracassos. Per exemple, recollim les controvèrsies sorgides al voltant de la beatificació del fundador, o diverses acusacions d'un presumpte elitisme o secretisme. Ens sembla que l'anàlisi d'aquests conflictes també contribueix a normalitzar els estudis sobre qualsevol institució de l'Església".

Pel que fa a l'enfocament, González Gullón detalla que "John Coverdale i jo pertanyem a l'Obra i, sens dubte, el llibre reflecteix la nostra autocomprensió de l'esdevenir d'una institució a la qual hem dedicat la vida i que és la nostra família. Al mateix temps, ens esforcem per ser rigorosos en l'ús de la metodologia històrica. Penso que, de la mateixa manera que un historiador catòlic pot analitzar amb rigor l'Església o una institució particular, així nosaltres podem emprar el nostre esforç investigador en l'estudi de l'Opus Dei. Ens va alegrar el comentari d'un professional de la història que, després de llegir l'esborrany, va dir que no ho considerava una hagiografia, encara que sigui patent la nostra estima als homes i dones que han fet l'Obra i, en primer lloc, al seu fundador".

El nou llibre "Historia del Opus Dei" és una investigació que abasta les nou dècades d'existència d'aquesta institució, des de 1928 fins a 2016. Un breu epíleg esbossa els principals esdeveniments ocorreguts fins a 2021. La versió espanyola ha estat publicada per Ediciones Rialp (Madrid); la versió anglesa —"*Opus Dei: A History*" serà publicada pròximament per l'editorial Scepter Publishers (Nova York).

El lector -segons González Gullón- té a les mans, per primera vegada, una síntesi dels grans esdeveniments que configuren l'Opus Dei, des de la fundació fins als nostres dies, però reconeix que no pretenem esgotar el tema. Diu: "Estic convençut que en el futur hi haurà altres històries de l'Opus Dei amb enfocaments i plantejaments diferents".